БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИДА
ЯНГИ ЗАФАРЛАР САРИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 2 (5351).

3 ЯНВАРЬ ЖУМА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЧУДНАЯ РАПОРТ БЕРДИ

«Красний водопад» экспериментал базасининг оператор сут соғувчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. И. Чудная мажбуриятини бажарди. У ўтган йили 160 бош сигирнинг ҳар биридан 3,5 минг килограммдан сут соғиб олди. Бу планда кўзда тутилганидан 290 килограмм кўп.

Фермада сигирларни тўйимли озуқалар билан боқишга катта аҳамият берилмоқда· сигирларга кўплаб лавлаги, сенаж, кўкмасса берилмоқда.

Комплекс механизациялаш туфайли бир центнер сут етиштиришга сарфланадиган харажатлар базада 0,4 киши—соатга қадар қисқартирилди. Бир центнер сутнинг таннархи эса 15 сўмни ташкил этди.

(ЎзТАГ мухбири).

РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ

Бекобод цемент комбинати коллективи маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш йўлида қизғин кураш олиб бориб, сўнгги вақтларда қувончли натижаларга эришмоқда. Яқинда корхона ишчилари яна бир улкан ютуқни қўлга киритдилар. Улар тайёрлаётган БПЦ маркали цементга Иттифоқда тўртинчи, республикамизда эса биринчи бўлиб давлат Сифат белгиси берилди. Бу — цемент ишлаб чиқариш ҳамда цемент учун ярим маҳсулот тайёрлаш цехи инженер-техник ходимлари ва илғор ишчиларининг ўзаро ҳамкорликда мунтазам ижодий изланишлари натижасидир.

Илғор корхона коллективи маҳсулот сифатини яхшилаб бориш билан бирга йил сайин меҳнат унумдорлигини ҳам ошириб бораётир. Цементчилар белгиловчи йил учун олинган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариб, янги йилни ҳам фидокорона меҳнат билан бошладилар.

А. МАЗМУТОВ.

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

ТОШКЕНТ. «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг коллективи бир суткада конфет ишлаб чиқариш юзасидан беш йилликнинг охирига белгиланган планни уч тонна ошириб бажарди. Бундай муваффақиятга асбоб-ускуналардан самарали фойдаланиш ҳамда кўп станокда ишловчиларнинг мусобақаси туфайли эришилди. Корхона янги йилгача дўконларга пландан ташқари 260 тонна кондитер маҳсулотлари етказиб берди.

(ЎзТАГ).

1975 ЙИЛ, ОҚ ЙЎЛ!

Совет халқи улкан зафарлар, тарихий воқеаларга бой 1974 йил билан хайрлашдилар. Янги йил — беш йилликнинг туталловчи йили бошланди. Улуғ айём арафасида КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети мамлакатимиз халқларини Янги йил билан табрикладилар. Бу қутлов миллион-миллион кишиларнинг қалбини бениҳоя шод этди, Ватанга, партия ва ҳукуматимизга садоқат ва муҳаббат ҳисларини янада ошириб юборди.

— Шу тантанали дақиқаларда биз кузатиб қўяётган йилдаги воқеалар ва ишларга нигоҳ ташлаймиз,— дейилади табрикда. Ўтган йил қаҳрамон ишчилар синфимиз, шонли колхозчи деҳқонларимиз, халқ зиёлиларимиз Коммунистик партия XXIV съезди ғоялари ва қарорларини амалга ошириш соҳасида катта ва самарали ишлар қилган йил бўлди. Бу йил коммунистик қурилишдаги янги зафарлар, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашдаги катта ютуқлар йили бўлиб хотирамизда сақланиб қолади.

Беш йилликнинг тўртинчи йилида республикамиз, шу жумладан областимиз экономикасини ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда катта муваффақиятлар қўлга киритилди. Янги заводлар ва фабрикалар, уй-жой бинолари, социалистик шаҳарчалар, посёлкалар барпо этилди. Саноат ишлаб чиқариши ўтган йилларга нисбатан анча ошди. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари эришган зафарлар янада қувончли ва улкан бўлди. Она-Ватан республикамиз пахтакорларидан 5 миллион 330 минг тонна «оқ олтин» қабул қилиб олди. Деҳқончилик ва чорвачиликнинг барча соҳаларида юксак кўрсаткичларга эришилди.

Янги йил — беш йилликнинг туталловчи йили халқимиз олдига улкан вазифалар қўяди. Бу йилда янада катта ҳажмдаги бунёдкорлик ишларини амалга оширишимиз лозим. 1975 йил яна шу жиҳатдан характерлики, бутун мамлакат, прогрессив инсоният Улуғ Ватан урушидаги Буюк ғалабанинг 30 йиллигини нишонлайди. Уруш қаҳрамонларининг, социализмни ҳимоя қилиб, жонини фидо этган, фронтда ва мамлакат ичкарисида Ватанимизнинг шон-шарафи, озодлиги ва мустақиллиги учун ўзини аямай курашган барча кишиларнинг хотираси муқаддасдир.

Партия ва ҳукуматнинг Янги йил табригида айтилганидек,— ўттиз йилдирки, совет кишилари осойишта яшаб, меҳнат қилмоқдалар, бунга биз Ленин партиясининг доно ташқи сиёсати туфайли, Совет давлатининг иқтисодий ва мудофаа қудрати туфайли, жаҳон социализмининг позициялари мустаҳкамланганлиги туфайли эришдик.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ва бу Пленумда ўртоқ Л. И. Брежневнинг ёрқин нутқи беш йилликнинг якунловчи йилида олдимизда турган катта-катта вазифаларни аниқ ва равшан белгилаб берди. СССР Олий Совети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Тошкент область Советининг сессиялари қабул қилган қарор ва қонунларда мамлакатимиз, республикамиз ва областимиз тараққиётининг ёрқин уфқлари, халқимиз ҳаётини янада фаровон қилиш йўлидаги план ва режалар, тараққиёт ва ривожланиш тадбирлари кўрсатиб ўтилган.

Коммунистик партия ва Совет давлати социалистик экономикани, фанни ва маданиятни янада ривожлантириш, халқнинг турмуш даражасини юксалтириш, мамлакат куч-қудратини мустаҳкамлаш йўлини бундан буён ҳам изчиллик билан оғишмай ўтказаберадилар. Янги йил табригида айтилган бу сўзлар партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларидан ҳар бир коллектив, корхона, бутун совет халқи куч ва қудратини, ижод ва бунёдкорлик ишларини, ғайрат ва ташаббусини, талант ва маҳоратини янада кучайтиришни, давлат планлари ва топшириқларини муддатидан илгари бажариб, беш йилликни барча соҳалар бўйича муваффақиятли туталлашни талаб этади. Маълумки, бу йил областимизда саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни янада юксалтиришимиз, қишлоқ хўжалигида юксак марраларни эгаллашимиз, маданият, фан, маориф, халқ фаровонлигини бундан ҳам ривожлантиришимиз лозим. Янги объектлар, уй-жой, коммунал ва маданий муассасалар ишга туширилади. Янги ерлар ўзлаштирилиб, ирригация ва мелиорация тармоқлари кенгайтирилади. Қишлоқлар қурилиши, йўллар, колхоз ва совхозларнинг экономикасини мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга катта эътибор берилади. Йилимиз вазифалари масъулияти, улар ҳар бир раҳбар ходим, кадрлар ҳамда бутун жамоатчиликдан юксак интизом, зўр уюшқоқлик билан ишлашни талаб этади. Ишнинг ва маҳсулотнинг сифатига эътибор қилиш —биринчи галдаги вазифадир.

Ўтган йил якунлари шу нарсани кўрсатдики, айрим коллективлар, корхона ва муассасалар, қурилиш ташкилотлари план ва топшириқларни бажармадилар. Давлат олдида қарздор бўлиб қолдилар. Бу йил ана шундай нуқсонларга мутлақо йўл қўймаслигимиз керак. Бунинг учун йилнинг дастлабки кунлариданоқ самарали меҳнат қилиб, ишлаб чиқариш маҳсулдорлигини кескин оширишимиз, омманинг ижодий ташаббусини юксалтириб, илғор тажрибаларни кенг ёйиб, социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтаришимиз зарур. Ҳар бир коллектив йил бошиданоқ аниқ ва пухта ишлаб чиқилган план ва тадбирларга эга бўлмоғи керак. Бўлар бўлмасга планларни ўзгартириш ҳолларига йўл қўймаслигимиз, кам маблағ сарф қилиб кўпроқ фойда олиш йўлларини қидириб топишимиз, ички резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланишимиз лозим.

Шаҳар ва район партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳар бир коллектив фаолиятини, йил якунларини пухта ўрганиб чиқишлари керак. Планни бажармай, ишлаб чиқариш кўрсаткичларини, сифат ва меҳнат унумдорлигини пасайтириб юборган корхоналар иши билан алоҳида шуғулланишлари керак. Партия ташкилотлари, маҳаллий Советлар ва тегишли министрликлар, касаба союзлари қолоқ корхоналар ишини доимий назорат остига олиб, уларга амалий ёрдам беришлари ва илғорлар қаторига етиб олишларини таъминлашлари лозим. Бунинг учун кадрлар малакасини, маҳорати ва ташкилотчилик қобилиятларини ошириб, давлат интизомини мустаҳкамлаш учун барча тадбирларни кўриш лозим.

1975 йил—беш йилликнинг туталловчи йили вазифаларини муваффақиятли адо этиш учун ҳозирдан бошлаб енг шимариб мардонавор ишларга отланайлик. Ҳар бир ишнинг пойдевори мустаҳкам бўлса, унинг якуни ва натижаси улкан, қувончли бўлади. Шунинг учун ҳамма ерда халқимизнинг сиёсий ва меҳнат активлигини юксалтириб юборайлик, социалистик мусобақани кенг ривожлантирайлик. Янги йил халқимизга янги бахт-саодат, қувонч ва хурсандчилик, янги истиқболлар олиб келсин.

Советлар Ватани бўйлаб 1975 йил забардаст одим ташлади. Янги йилимизга хайрли ва порлоқ йўл!

Пойтахтдаги 11-трестга қарашли 69-қурилиш бошқармасининг бунёдкорлари тўққизинчи беш йилликнинг аниқловчи йилини меҳнатда улкан ғалабаларни қўлга киритган ҳолда якунладилар. Коллектив аъзолари туталловчи йилда янада кўпроқ ва сифатлироқ турар-жой ҳамда маданий-маиший бинолар қуришга аҳд қилишган. Янги йилнинг дастлабки кунларида меҳнат кўтаринкилиги ҳукм сурмоқда. Суратда: Марказ-2 кварталида маъмурий бинони муддатидан илгари фойдаланишга топшириш ҳаракатида меҳнат қилаётган илғор пайвандчилардан (чапдан) И. Галан, У. Абдуллаев, И. Врублевский ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ВЛАДИМИР ОБЛАСТИДАГИ В. А. ДЕГТЯРОВ НОМЛИ КОВРОВО ЗАВОДИ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети сизларни ажойиб меҳнат ғалабаси — ишлаб чиқариш ҳажмини ва меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан тўққизинчи беш йиллик топшириқлари барвақт бажарилганлиги билан қизғин табриклайди.

Социалистик мусобақани кенг авж олдириш, фан ва техника, илғор тажриба ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, бутун завод коллективининг фидокорона меҳнати, партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш борасида КПСС XXIV съезди қўйган вазифаларни амалга ошириш юзасидан катта ташкилотчилик ва сиёсий ишлари туфайли шу муваффақиятга эришилди.

Сизларнинг ютуқларингиз ҳар бир корхонада ишлаб чиқаришнинг ҳамма резервларини доимо излаш ва улардан моҳирона фойдаланиш орқали меҳнат унумдорлигини муттасил ошириб бориш учун курашда меҳнатда нақадар катта муваффақиятларга эришиш мумкинлигини кўрсатувчи яна бир яққол мисолдир.

КПСС Марказий Комитети завод коллективи шонли меҳнат анъаналарини кўпайтириб, беш йилликнинг туталловчи йили — 1975 йилда зиммага олинган муқобил планининг бажарилишига эришади, деб қаттиқ ишонади.

Азиз ўртоқлар, Улуғ ватанимизнинг бахт-саодати йўлидаги меҳнатда сизларга янги-янги муваффақиятлар тилаймиз.

Л. БРЕЖНЕВ,
СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ.

МУНОСИБ СОВҒА

Ҳозирги вақтда халқ хўжалигининг барча тармоқлари сингари водопровод ва канализация иншоотлари ишини ҳам электр энергиясиз тасаввур этиб бўлмайди. Электр энергияси бизда жуда кўп турли-туман мақсадларда фойдаланилади.

Тошкент шаҳри аэрация станцияси ва шаҳарни ичимлик сув билан таъминлайдиган водопровод иншоотларининг энергетик қуввати олтита подстанциядан иборат. Шунингдек, улар 12 та тақсимлаш пункти ва 120 та трансформатор пунктларига бўлинади. Тақсимлаш электр тармоқларининг узунлиги 235 километрни ташкил этади.

Жойларга ўрнатилган 55 минг киловаттли электр двигателлар орасида 47 таси юқори вольтли бўлиб, улар қудратли насосларни ва бошқа мослама ҳамда қурилмаларни ҳаракатга келтиради. Шаҳар аҳолисининг ичимлик сувга бўлган эҳтиёжи тобара ортиши ва механизмларнинг электр ускуналар билан қуролланиши жадал суръатлар билан ўсиб бораётганлиги натижасида трестимиз корхоналарининг энергоқуввати йил сайин ошмоқда. Шу йилнинг ўн бир ойида 126,7 миллион киловатт-соат электр энергияси ишлатилди. Энергетикларимиз иқтисод қилиш ва тежамкорликка эришмоқ йўлида қатор тадбирларни амлга оширишмоқда. Улар ҳар бир киловатт-соат электр энергиясини рационал сарф қилишга катта эътибор бермоқдалар. Масалан, 1971 йилда шаҳарга берилган минг кубметр сув учун 279 киловатт-соат электр энергияси сарфланган бўлса, шу йилнинг ўн бир ойида 250 киловатт-соат электр энергияси сарфланди.

Рационализаторларимизнинг бу йил ишлаб чиқаришга жорий этган бирнеча таклифлари натижасида 8,9 миллион киловатт-соат электр энергияси тежаб қолинди. Шунингдек, меҳнат шароитини яхшилаш ва ишчиларни оғир қўл меҳнатидан озод қилиш йўлида технологик жараёнларни автоматлаштиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Ҳозирги кунларда водопровод иншоотларини диспетчерлик пунктидан дистанцион бошқаришга ўтилди.

Шу кунларда водопровод иншоотлари шаҳарга ҳар суткада 1300—1400 минг кубометр ичимлик сув етказиб беряпти. Шаҳар аҳолисини мунтазам равишда тоза ичимлик сув билан таъминлаш ишида Тўлқин Эргашев, Василий Андреев, Тамаз Карбай, Юрий Смирнов ва бошқа кўплаб ишчиларнинг муносиб ҳиссалари бор.

Ш. ФАТТОХОВ,
«Водоканал» трестининг бош энергетиги.

ЧОРВА МАҲСУЛДОРЛИГИ УЧУН

Яқинда бўлиб ўтган КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ва СССР Олий Советининг сессияси қарорларида мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги навбатдаги вазифалар белгилаб берилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми чорвачиликни янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида кенг қарор қабул қилди.

Биз партиямизнинг қарорларини кенг муҳокама қилиб, чорвачилик истиқболларини белгилар эканмиз, чорва моллари туёғини кўпайтирмасдан, зотини яхшиламасдан туриб, унинг маҳсулдорлигини ошириб бўлмаслигини кўриб турибмиз.

Чорвадорларимиз шу мақсадда масъулият билан ишлаб, ўзларига топширилган вазифани сидқидилдан бажариш учун ҳаракат қиляптилар.

Қиш — чорвадорларимиз учун синов. Қишловдан соғлом, семиз чиққан мол касалга йўлиқмайди, вазнини камайтирмайди. Уни белгиланган рацион асосида боқиш, ветеринария врачининг назоратидан тез-тез ўтказиб туриш ҳам лозим. Бизда сигир ва бузоқлар зоотехника талабларига мувофиқ алоҳида-алоҳида қўраларда боқилади. Бунинг учун икки йилга етадиган хашак тайёрланди. Шу кеча-кундузда ҳар бир қорамолга 30—40 килограммдан силос, 15—20 килограммдан сенаж, 3—4 килограммдан беда уни, 5—6 килограммдан беда пичани берилмоқда. Молларга бериладиган хашак майдаланиб, бошқа озуқалар буғлантирилиб, ивитилган ҳолда солиняпти. Чорва озуқаси авваллари пала-партиш сарфланиб, қишга етмай қолар, бошқа хўжаликлардан қарзга олишга тўғри келар эди. Эндиликда озуқалар тежамкорлик билан сарфланяпти.

Бизда чорвачиликни ривожлантиришга мавсумий иш, деб қараш одатларига барҳам берилган. 1971 йили фермамизда 198 қорамол мавжуд эди. Шундан сигирлар 90 бошни ташкил этарди. Бир йилда соғин сигирлардан олинган сут атиги 1600 килограммни ташкил этарди. 1972 йили Болтиқбўйи республикаларидан зотдор моллар келтирилиб, жайдари сигирлар зотини яхшиладик. Ўша йили фермадаги қорамол 290 бошга етди. Соғин сигирлар 110 бошни ташкил этиб, ўртача ҳар бир сигирдан 1784 килограмм сут соғиб олинди. Ўтган йили моллар 440 бошга, сигирлар 130 бошга етди. Сут 2390 килограммданга кўпайди.

Ҳозир хўжаликда жайдари сигирлар қолмади, ҳаммаси зотдор ва серсут сигирлар. 550 бош қорамол боқаяпмиз. Сигирлар эса 170 бошга етди. Сут соғиб олиш 2700 килограммга етказилди.

Шундай қилиб, тўрт йил ичида ҳар бир соғин сигирдан сут олиш 1100 килограммга кўпайди. Қорамол туёғи эса 364 бошга ортди. Ўтган йили чорвадорларимиз 18 тонна гўшт етиштириб беришди. Бу йил эса 42 тонна гўшт топширдик. Шундай қилиб, гўшт етиштириш икки баравардан зиёд кўпайди. Бунинг сири шундаки, биз гўштга топшириладиган қорамолларни обдон семиртирамиз, нормадаги семизликда бўлмаса, уни гўштга кечроқ топширамиз. 1973 йили ҳар бош қорамолнинг тирик вазни 250 килограммга етган эди. Ўтган йили 398 килограмга семиртиргач, кейин гўштга топширилди. Албатта, бу чегара эмас. Бу йилдан бошлаб гўштга топшириладиган қорамоллар тирик вазни 400 килограммдан кам бўлмайди.

Чорва молларини боқиш, маҳсулдорлигини оширишда Назира Элмонова, Нортожи Мавлонова, Қудрат Элмонов, Аҳмад Норматов, Умр Очилов каби чорвадорларимиз зўр ғайрат кўрсатиб ишламоқдалар. Улар молларни кеча-кундуз тўйимли озуқалар билан боқиб, тез-тез жойларини тозалаб туришибди.

Чорвачилик бизда фойда келтирадиган соҳалардан бирига айланди. Чорвадорларимиз кўп маҳсулот топширганлари сабабли 15 минг сўмдан кўпроқ даромад қилишди.

Эришилган ютуқлар билан кифояланиб қолмаймиз. Чорва қишловини намунали ўтказиб, келгуси йилда янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритамиз. Ҳозир 1200 бошга мўлжалланган чорвачилик комплекси қуриляпти. У тўла механизациялашган бўлади.

Беш йиллик гўшт етиштириш бўйича берилган план тўрт йилда муваффақиятли бажарилди. Сут топшириш юзасидан зиммага олинган мажбурият ҳам албатта адо этилади.

Ғ. ШОИДЖОНОВ,
Чиноз районидаги «Партия XXIV съезди» совхозининг бош зоотехниги.

БАЙРОҚ ТОПШИРИЛДИ

Оржоникидзе район матлубот жамиятига қарашли тайёрлов конторасининг ходимлари беш йилликнинг белгиловчи йилини муваффақиятли якунлашди. Улар кўплаб сабзавот, мева, картошка ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаб социалистик мусобақада ғолибликка эришдилар.

Яқинда тайёрлов конторасининг клубида кооператорларнинг активи бўлиб ўтди. Бу активда «Ўзбекбирлашув» правлениеси раисининг ўринбосари В. К. Доленко район тайёрлов ходимларига шу йилнинг учинчи квартелидаги кўрсаткичлари учун «Центросоюз» ва давлат савдоси ҳамда матлубот жамияти ходимлари касаба союзлари Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини, шунингдек биринчи даражали пул мукофотини топширди.

Тайёрлов конторасининг директори Э. Маҳмудов мукофотларни қабул қилиб олар экан, тайёрлов ходимлари 1975 йилда ҳам ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарадилар ва КПСС XXV съездини муносиб ютуқлар билан кутиб оладилар деб активни ишонтирди.

М. РАҲИМОВ.

АНГРЕН ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

МУРАББИЙЛИК ҲАРАКАТИНИ ОММАВИЙЛАШТИРАЙЛИК

Шаҳар партия комитети бюро мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Республика саноатида, қурилишида ва транспортида мураббийлик ҳаракатини янада ривожлантириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорининг жойларда қандай бажарилаётганини муҳокама этди.

Ўтган давр ичида шаҳар саноати, қурилиш ва транспорти коллективларида мазкур қарорни бажариш йўлида муайян ишлар амалга оширилди. Партия ташкилотлари ўз фаолиятларида мураббийлик ҳаракатини кенг ёйиб, бу соҳада турли форма ва методлардан изчил фойдаланмоқдалар. Ангрен разрези, Керамика комбинати, «Ангренторг» каби қатор ташкилотларнинг партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ёшларнинг марксча-ленинча назариянн, техника билимларини чуқур эгаллашлари, уларни ишчилар синфи, совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари, коммунистик аҳлоқ нормалари руҳида тарбиялаш, йигит-қизларнинг меҳнат активлигини ривожлантириш йўлида ташаббус кўрсатмоқдалар.

Ангрен разрези, Керамика комбинатларида мураббийлар кенгаши ташкил этилган, мураббийлар ҳақида низом ишлаб чиқилган. Унда мураббийларнинг мақсади ва улар олдида турган вазифалар, «мураббий» шарафли номини бериш, моддий ва маънавий рағбатлантириш тадбирлари кўрсатилган.

Бу тадбирлар комсомол-ёшлар бригадаларининг ҳаётида яхши из қолдирмоқда. Ёшлар техник-иқтисодий кўрсаткичларнинг ўсишига салмоқли ҳисса қўшяптилар. Ангрен разрезининг ёш ишчилари юбилей йилида 29 рационализаторлик таклифи киритдилар ва 31,3 минг сўмлик иқтисодий фойда олишга эришдилар.

Бюрода муваффақиятлар қайд қилиниши билан бирга камчиликлар ҳам кўрсатилди. Жумладан, қурилиш материаллари комбинати, юк ортиш бошқармасида мураббийлик ҳаракатини ривожлантиришдек муҳим ишга етарли эътибор берилмаётир. Мураббийлар кенгаши ташкил этилмаган, уларнинг иши ҳақида низом ишлаб чиқилмаган. Бу ташкилотларда мураббийлар тайинлашда уларнинг ташаббускорлиги, ҳаётий тажрибалари, педагогик малакалари, сиёсий тайёргарликлари ҳисобга олинмаяпти.

Партия ташкилотлари комсомол-ёшлар бригадаларининг ишлари билан яхши қизиқмаётирлар. Мураббийларнинг малакаларини ошириш учун тадбирлар белгиланмаяпти. Бюро қарорида хўжалик, партия, касаба союз ташкилотлари зиммасига мураббийлик ҳаракатини ҳартомонлама ривожлантириш топширилди.

КУТУБХОНА ИШИГА ЭЪТИБОР

Шаҳарда 641810 нусха китоб фондига эга бўлган 57 кутубхона ишлаб турибди. Ҳозирда 53488 китобхон кутубхоналар фондидан баҳраманд бўлмоқда.

Йил сайин кутубхоналарнинг базаси мустаҳкамланмоқда. Кутубхона ходимлари марксизм-ленинизм асарлари меросини кенг пропаганда қилмоқдалар, депутатлар, савол-жавоб кечалари уюштирилиб, оғзаки журналлар ташкил этилмоқда. Турли саналарга бағишлаб, шунингдек, мамлакатимизнинг муваффақиятларини акс эттирувчи стендлар чиқарилмоқда.

Контрол кутубхона эса кутубхоналарнинг активлигини ошириш, китобхонлар билан ишлашни яхшилаш, методик жиҳатдан раҳбарлик қилиш йўлида ташкилий ишларни мукаммаллаштириб бораяпти. Натижада китобхонларга хизмат қилиш даражаси ортмоқда.

Шу билан бирга баъзи кутубхоналар коллективлари халқ олдидаги ўз бурчларини тўла оқламаяптилар. Китобхонлар билан алоқа ўрнатишнинг форма ва методларидан тўла фойдаланилмаяпти, янги нашр этилган китоблар ҳақида ахборот бериб бориш талаб даражасида эмас. 1, 5, 8, 6 —кутубхоналарда худди шу аҳволни кўриш мумкин. Шунингдек, касаба союз ва идораларга қарашли кутубхоналарда олиб борилаётган оммавий-сиёсий, ташкилий ишлар даражаси паст. Шаҳар маданият бўлими маъмурияти ва партия ташкилоти барча кутубхоналар ишини мунтазам контроль қилиб бормоқда.

Бюро йиғилишида Ўзбекистон Компартиясининг «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ва фан-техникани тараққий эттиришда кутубхоналарнинг ролини ошириш тўғрисида» ги қарор муҳокама этилди. Шаҳар маданият, маориф, транспорт, саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари, ўқув юртлари бошланғич партия, касаба союз, комсомол ташкилотларига камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб китобхонларнинг талаб-эҳтиёжларини чуқурроқ ўрганиш китоб билан хизмат кўрсатиш самарадорлигини ошириш топширилди. Янги нашр этилган адабиётлар тўғрисида оператив ахборот бериб бориш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, экономика, философия, КПСС тарихи масалалари, илмий-техника тараққиёти проблемалари юзасидан, шунингдек, оммавий касб ишчиларига ёрдам бериш мақсадида тавсия кўрсаткичлари ва методик қўлланмалар билан ишлашни янада яхшилаш таъкидланди.

МАЛАКА ОШИРМОҚДАЛАР

Партия комитетида группа, цех бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг Устав талабларига тўлиқ амал қилишларини таъминлаш, партия қурилиши назариясини чуқур эгаллашлари, ишлаб чиқаришга партиявий таъсирни кучайтириш, коммунистларнинг жанговарлик руҳини ошириш, ташкилий-партиявий, оммавий-сиёсий ишларни тўғри йўлга қўйиш мақсадида лекция, семинар, суҳбатлар ўтказиб туриш анъанавий тусга айланган.

Яқинда бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг бир кунлик ўқувида шаҳар партия комитетининг секретари Ю. Остяков «КПСС Устави — партия қурилишининг қонуни». «Партиянинг ташкилий қурилиши» деган темаларда, Шарқий Қурама геология-разведка экспедициясн партия комитетининг секретари А. Шойхет «Ишлаб чиқаришда социалистик мусобақани йўлга қўйиш ва унда партия группасининг ўрни» деган темада лекция ўқидилар. «Узбекшахтострой» тресты партия комитетининг секретари А. Соловьев эса «Партия группаларида ишни планлаштириш. Қарор ижросини назорат қилиб бориш» деган мавзуларда суҳбат ўтказди.

Ангрен ГРЭСи партия группасининг секретари Ф. Рубанская «Партия мажлисига тайёргарлик ва уни ўтказиш» темасида доклад қилди.

Сўнгра ўзаро тажриба алмашинди.

ИЖОДКОРЛАР МАРРАСИ

«Узбексельмаш» заводида новаторлик ҳаракати кенг авж олган. Корхонанинг ихтирочи ва рационализаторлари ишлаб чиқарилаётган машина-механизмлар сифатини янада ошириш, уларни такомиллаштириш, қўл меҳнатини камайтириш ҳамда меҳнат унумдорлигини ошириш борасида кўплаб таклифларни ишлаб чиқаришга жорий этишмоқда. Ижодкорларнинг аниқловчи йилда эришган муваффақиятлари айниқса салмоқли. 1974 йили жами 66 таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилди. Улардан келадиган йиллик фойда 20 минг сўмни ташкил этади.

Завод новаторлари тугалловчи йилда ҳам яхши натижаларга эришиш учун ҳозирдан ҳаракат бошлаб юборишди.

Пойтахтдаги 1-пойафзал фабрикасининг 4-цех ишчиси Роза Тожиева шу кунларда 1975 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Суратда: Р. Тожиева иш устида.

А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ ЙИЛ БУЮРТМАЛАРИ

ТОШКЕНТ—ЧЕТ ЭЛЛАРГА

Пойтахтдаги «Компрессор» заводида ишлаб чиқарилаётган машиналар чет элларга ҳам экспорт қилинмоқда.

Индонезия, Афғонистон, Сурия Тошкент компрессорларига энг кўп буюртма юборадиган мамлакатлар. Янги йил арафасида Афғонистонга икки компрессор жўнатилди. Бу тўққизинчи беш йилликнинг аниқловчи йилида мазкур мамлакатга юборилган бешинчи экспорт маҳсулотидир.

Ўтган йилда завод 100 та машинани чет элларга жўнатди. Ҳозирги кунга келиб хорижий буюртмачи мамлакатлар йигирматадан ортиқдир. Корхона экспорт участкаси янги йилга янги буюртмалар қабул қилмоқда.

* * *

Тошкент тўқимачилик комбинатида ҳар суткада 600 минг метрдан ортиқ турли хил газламалар ишлаб чиқариляпти. 1974 йилда бир неча турдаги янги маҳсулот тайёрлаш ўзлаштирилди. Тошкент газламасининг пишиқ-пухталиги, кўримлилиги кўплаб чет элликларга ҳам манзур бўлаётир.

Комбинат экспортчилари 1974 йил планини муддатидан олдин адо этишди. Чет элларга 724 минг метр сатин, малмаль ва бошқа хил газламалар жўнатилди. Айниқса, Афғонистон, Судан, Дания, Дагомея, Монголия Халқ Республикаси Тошкент газламасига кўплаб буюртмалар юбормоқда.

КАФЕДРА ВА МАКТАБ

МАОРИФ РАВНАҚИНИ КЎЗЛАБ

Республика ўқитувчиларининг IV съездида ёш авлодни тарбиялаш, уларни етук кишилар қилиб етиштириш мактабгина эмас, балки бутун жамоатчилик иши эканлиги яна бир марта таъкидланди:

«Съезд университетлар, педагогика институтлари ва билим юртларининг профессор-ўқитувчилар коллективларини ёш мутахассислар, педагогларни янада кўпроқ куч-ғайрат ва меҳр-муҳаббат билан тарбиялашга, уларга чуқур ва пухта махсус ҳамда умумий илмий билимлар беришга, улар ўрнини бир-бирлари билан мустақил тўлдира билиш, ижодий фикр қилиш ва ҳаракат қилиш маҳоратига ўргата беришга, ўсиб келаётган ёш авлодга тарбия ва таълим бериш ишларида Коммунистик партия сиёсатини амалга оширувчилар қилиб вояга етказишга даъват этади», дейилади съездда қабул қилинган Мурожаатда.

Маълумки, олий педагогика ўқув юртлари мактаблар учун ўқитувчилар тайёрлайди. Бўлажак ўқитувчи илмий-назарий билимларни эгаллаш билан бирга шу билимни пухта ва чуқур ўргатиш йўлларини — методикасини ҳам билиши шарт. Бундан ташқари, ўқитувчи олган билими билан ҳеч қачон чегараланиб қолмаслиги, методик маҳоратини ошириш йўлида тинмай изланиш, ўрганиши керак бўлади, чунки, бу касбда «бори билан бозор қилиб» бўлмайди.

Ўз устида ишламаган ўқитувчи бугун таълим-тарбия беришда қийналади, эртаги куни эса ҳаёт, давр талабига жавоб беролмай қолади. Шу ҳаётий ҳақиқатни ҳисобга олган кафедрамиз коллективи аудиторияларда таълим-тарбия олаётган бўлажак ўқитувчиларга ҳам, институтни битириб мактабларда ишлаётган кечаги шогирдларга ҳам илмий-методик ёрдамни узлуксиз бера боришни ўз бурчи деб билади.

Бир неча йилдирки, кафедра аъзолари Тошкент областининг шаҳар ва қишлоқларига чиқиб, халқ маорифи ходимлари, мактаб ўқитувчилари билан учрашувлар, суҳбатлар уюштирмоқда, семинар, конференциялар ўтказмоқда. Республикага танилган методист олим, педагогика фанлари кандидати, доцент Қудрат Аҳмедов, моҳир-педагог, қатор қўлланмаларнинг автори, педагогика фанлари кандидати Убайдулла Салоҳитдинов ва кафедранинг бошқа аъзолари яқинда Янгийўл районидаги Гоголь номли 35-ўрта мактабда бўлиб, дарсларни кузатдилар, она тили ва адабиёт кабинетини кўздан кечирдилар, методик бирлашма иши билан танишдилар. Кечаги шогирдлар ўз устозларининг қимматли маслаҳатларидан баҳраманд бўлдилар. Райондаги 28-ўрта мактабда ўтказилган тил-адабиёт ўқитувчилари конференциясида кафедра аъзолари «Ғафур Ғулом — тинчлик жарчиси», «Ҳ. Олимжоннинг Ватан уруши давридаги ижодини ўрганиш» «Тил— энг ўткир қурол» каби темаларда доклад қилдилар.

Областнинг Оржоникидзе, Оққўрғон, Ўрта Чирчиқ районларида ҳам кафедранинг кўчма йиғилишлари ўтказилди. Қизғин мунозара, эркин фикр алмашиш, савол-жавоб билан ўтган бундай учрашувлар мактабларда таълим-тарбия ишларини янада яхшилаш, олий ўқув юртлари билан мактаблар ўртасида алоқа боғлаш ва мустаҳкамлашда фойдали эканлигини кўрсатди.

«Алоқа, учрашувлар бир йилда бир-икки мартагина ўтказилмай, балки узлуксиз давом этмоғи керак,— дейди Оққўрғон район халқ маорифи бўлимининг мудири М. Сафаров.— Районимиздаги деярлик ҳамма мактабларда кечаги шогирдларингизни учратиш мумкин. Устозлар ўз шогирдларини унутмасинлар, шогирдлар эса ўз устозларидан ўргана боришни одат қилиб олсинлар».

Бу ҳақ гап. Мактаблар институтларга ҳар йили юзлаб йигит-қизларни йўллаётган бўлса, ўз навбатида кўплаб ёш педагоглар билим ўчоғига йўлланма олмоқдалар. Шунинг учун ҳам ўзаро алоқа узвий бўлиши, мустаҳкамланиши шу куннинг ҳаётий вазифасидир.

Кўп ёш ўқитувчилар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда институтимизнинг сиртқи бўлимида ўқиётирлар. Кафедра уларга ҳам ҳартомонлама ёрдам бериб келаётир. Улар навбатма-навбат Тошкент, Янгийўл, Оҳангарон ўқув-консультация пунктларида бўлиб турадилар, методик маслаҳат берадилар. Бундан ташқари, ҳар чоршанба куни кафедра кабинетида навбатчи-консультант мактаблардан келган ўқитувчиларни, студентларни қабул қилади.

Илмий-назарий, илмий-методик асарлар, мактаблар учун дарслик ва қўлланмалар яратишда ҳам кафедра аъзолари фаол қатнашаётирлар. Доцент Қ. Аҳмедов 10-синф учун адабиёт дарслигини, У. Салоҳиддинов адабиёт хрестоматиясини, Ҳ. Убайдуллаев 4-синф учун «Ватан адабиёти» ва уни ўқитиш қўлланмасини ёзган бўлсалар, доцент М. Шамсиева «Она тили дарсларида ўқувчиларни мустақил ишлашга ўргатиш», ўқитувчи Р. Қаюмова «4 ва 5-синфларда сифатни ўтишда ўқувчилар нутқини ўстириш» темаларидаги илмий-методик ишларини тугаллаш арафасида турибдилар.

Халқимизда: «Қарс икки қўлдан чиқади» деган нақл бор. Шогирд интилмаса, изланмаса, устознинг ўргатишидан наф кам бўлади. Кафедрамиз коллективи областнинг шаҳар ва қишлоқларидаги ўнлаб мактабларда бўлдилар. Келгусида ҳам бориб туриш қатъий планлаштирилган. Афсуски, район халқ маорифи бўлимлари вакиллари, мактаб ўқитувчилари ўзларини қизиқтирган актуал масалалар билан институтимизга, шу жумладан кафедрамизга кам мурожаат қиладилар. Кўпинча шахсий иш билан келадилар-у, мактаб иши, таълим-тарбия юзасидан ёрдам, маслаҳат сўрамайдилар. Масофа узоқ бўлиб, келиб-кетишга қийналган тақдирда, хат орқали мурожаат қилиб туриш ҳам мумкинку, ахир! Алоқа юз кўришишгина эмас, балки масъулиятли касбда қизиқтирган масалаларни ҳал қилишдир.

Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларга марксча-ленинча таълимот беришга доир ҳаётий ва зарур саволлар билан газеталарга мурожаат қилиб турилса, буларга таниқли олимлар, моҳир методистлар, тажрибали педагоглар жавоб ёзсалар фикримизча, фойдали бўлар эди. Республика радио ва телевидениеси орқали ҳам бундай савол-жавоблар ташкил қилинса, кўпгина ечилмаётган масалалар ҳал бўларди.

Яна бир муҳим масалани четлаб ўтиб бўлмайди. Ўқитувчиларни илмий ва методик жиҳатдан қуроллантираоладиган, фан янгиликлари билан таништириб борадиган энг муҳим ва энг зарур адабиётларнинг, айниқса методик қўлланмаларнинг етишмаслиги, жуда кам нусхада нашр этилиши мактаб ўқитувчилари учун қийинчилик туғдираётир.

Фарзандларимизни юксак фазилатли кишилар қилиб етиштириш, уларга шу фазилатларни сингдирувчи ўқитувчи-мураббийларга ҳар томонлама ёрдам бериш ғоят шарафли, масъулиятли вазифадир. Бу вазифаларни ҳал қилишга, мактаблар билан алоқани янада мустаҳкамлашга кафедрамиз аъзолари бундан кейин ҳам ўз ҳиссаларини қўшаверадилар.

Б. МИРЗААҲМЕДОВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти ўзбек тили ва адабиёти ўқитиш методикаси кафедрасининг доценти, педагогика фанлари кандидати.

ПРОПАГАНДИСТЛАР ЎҚУВИ

Тошкент область партия комитети сиёсий маориф уйида марксизм-ленинизм асослари мактаби фалсафа курси пропагандистларининг уч кунлик семинари бўлиб ўтди. Марксча-ленинча фалсафанинг диалектик материализм масалаларини ўрганувчи тўгарак раҳбарлари билан ўтказилган машғулотда Тошкент Давлат педагогика институти фалсафа кафедрасининг доценти Н. С. Усмонов «Материалистик диалектиканинг қонунлари», фалсафа фанлари доктори, профессор Ж. Т. Туленов «Диалектик материализм категориялари», фалсафа фанлари доктори, профессор Л. Е. Гарбер «В. И. Лениннинг «Материализм ва эмпириокритицизм» китоби ҳақида», фалсафа фанлари кандидати, доцент С. Я. Свирский «Сиёсий маориф системаси семинар машғулотларида бадиий адабиётдан фойдаланиш» темаларида лекциялар ўқидилар.

Марксча-ленинча фалсафанинг тарихий материализм курси бўйича ўтказилган семинарда фалсафа фанлари кандидати, Тошкент Давлат педагогика институтининг проректори доцент Ф. М. Прудников «Синфлар ва давлат ҳақида марксча-ленинча таълимот», фалсафа фанлари кандидати, ТошДУ доценти Ж. Бобоев «Ижтимоий онг темасини ўрганиш методикаси», фалсафа фанлари кандидати Ф. Аъзамов «Халқ оммаси тарихий жараённинг ҳал қилувчи кучидир» темаларида лекциялар ўқишди. Тингловчиларга методик ёрдам кўрсатилди.

Пропагандистлар билан семинар машғулоти ўтказилиб бунда пропагандистларнинг диалектик ва тарихий материализм масалаларини қандай эгаллаганликлари синаб кўрилди.

Шунингдек, Марказий Ленин музейининг Тошкент филиали биносида «Коммунистик ахлоқ асослари» тўгараги ва «Ёшлар ва ижтимоий тараққиёт» назарий семинар раҳбарларининг уч кунлик ўқуви бўлиб ўтди. Семинарда область комсомол комитетининг секретари А. Тўрахонов, фалсафа фанлари доктори профессор В. Бикрицкий, профессор Х. Расулов, тарих фанлари кандидати Ю. Абдуллаев, Тошкент область партия комитети лекторлар группасининг бошлиғи Т. Салохутдинов ва бошқалар лекция ва докладлар қилдилар.

Ш. ТУЛАГАНОВ,
область сиёсий маориф уйининг консультанти.

ЁШЛАР КАСБ ЎРГАНМОҚДА

Бекобод районидаги 4-ўрта ҳунар-техника билим юртида юзлаб ёшлар техника сирларини эгалламоқдалар. Билим юртининг жойларда ташкил этилган филиалларида механизаторлик касбига ихлос қўйган ёшлар билим оляптилар. 1-2-«Далварзин» совхозлари ҳамда «Победа» колхозида ташкил этилган механизаторлар тайёрлов курслари ҳар йили 30 дан ошиқ ёшларни ўз қучоғига олмоқда. Айни кунларда билим юртининг жойлардаги филиалларида 90 дан зиёд комсомол-ёшлар механизаторлик касбини эгалламоқдалар.

Бўлажак механизаторлар тажрибали педагоглар, механизацияни пухта эгаллаган мутахассисларнинг ҳар бир машғулотини қунт билан тингламоқдалар. Абдурасулов, Миродилов, Эргашев, Абдуғаниевлар сингари ўқитувчилар машғулотларни кўргазмали қуроллар асосида олиб боришмоқда. Техника ихлосмандлари назарий билимларини амалда қўллаб турли маркадаги қишлоқ хўжалик машиналарни бошқаришни ўрганиб олдилар. Ёшлар механизаторлик гувоҳномасини олганларидан сўнг колхоз ва совхоз далаларида ишлаш учун йўлланма оладилар.

Т. УСМОНОВ,
К. МАВЛОНОВ.

Ғазалкент шаҳар ва Бўстонлиқ район электр тармоқлари коллективи янги йилни юқори кўрсаткичлар билан кутиб олди. Суратда: старший электромонтёрлар Павел Колкоманов ва Машраб Мирносировлар трансформатор хонасида иш жойини ҳозирлашяпти.

И. Портнов фотоси.

ТАДБИРЛАР САМАРАСИ

Ўтган йиғилишдан бери қайси депутат нима иш қилди? Сайловдан буён-чи? Депутат ишлаб турган коллективда аҳвол қандай? Сессия қарорлари, ҳукумат қонунларини бажаришда камчиликларга йўл қўйилмаяптими?

Бизда ҳар йиғилиш олдидан, унда қандай масала муҳокамага қўйилишидан қатъий назар, депутатлар билан ана шу умумий мавзулар ҳақида қисқача суҳбатлашиб оламиз. Бундай суҳбатлар кўпинча қишлоқ Советининг фаолиятида ижобий бурилиш ва муҳим қарорлар қабул қилинишига сабаб бўлади.

Масалан, терим мавсуми олдидан биз қишлоқ Советининг сессиясида территориямиздаги Вотинцев номли ва «Ленинобод» колхозларида пахтани тез ва сифатли йиғиб олиш бўйича тадбирлар белгилаб чиқдик. Тадбирларимиз меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитетида маъқулланди. Қишлоғимиз пахтакорлари юбилей вахтасида туриб ишлаб, 2565 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан ошириб ҳосил олдилар. Давлат омборига ўн минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб берилди. «Ленинобод» колхози районда биринчи бўлиб планни бажарди.

Бу ўринда составида 8 депутат бўлган қишлоқ хўжалиги доимий комиссиясининг (раиси «Ленинобод» колхозининг бош агрономи депутат У. Абдураҳмонов) хизматларини алоҳида таъкидламоқ керак. Депутатлар масъулиятли участкаларда бошқаларга намуна кўрсатиб ишладилар, меҳнатга лаёқатли ҳар бир кишини далага сафарбар қилдилар.

Депутат Болахоним Назазованинг бу йилги фаолияти бошқалар учун ибрат бўларлидир. У неча йиллардан бери қаровсиз қолиб келаётган эски олмазор боғни бузиб, ўрнига пахта экишни таклиф қилди. Таклиф атрофлича ўрганиб чиқилди ва қувватланди. Натижада, самарасиз ётган 9 гектар боғ ўрнида 36 тонна «оқ олтин» ундирилди.

Янги 1975 йил учун белгилаётган режаларимиз ҳам катта. Беш йилликнинг якунловчи йили ҳосили учун замин яратилаётган шу кунларда қишлоқ Совети депутатлари колхозлар далаларида шудгорлашнинг сифатли ўтиши, экин майдонларига маданий ва маҳаллий ўғитлар ташиб чиқариш, суғориш шохобчаларини барвақтроқ тозалаб қўйиш ҳақида қайғурмоқдалар.

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

Шудгор бошланиши билан депутатларимиз махсус рейд ўтказиб, ер ҳайдаш сифатини текширишди. Рейд пайтида «Ленинобод» колхозининг 1-бригадаси даласини механизатор Қодир Муртазоев юза шудгор қилганлиги аниқланди. Тракторчига ҳайфсан берилди ва у ўша майдонни қайтадан шудгорлади. Ҳозир ҳар икки колхозда кузги-қишки қишлоқ хўжалик ишларида муҳим босқич бўлган шудгорлаш тугади.

Қишлоқ Совети ижроия комитети депутатларни сайловчилардан тушган наказларни бажариш, совет қонунлари ва партия-ҳукумат қарорларини ҳаётга кенг татбиқ этиш ишига сафарбар қилиш билан бир пайтда уларнинг ўз малака ҳамда билимларини ошириб боришларини ҳам доимо диққат марказида тутмоқда.

Қишлоқ Советига 64 депутат сайлаб қўйилган бўлиб улардан 40 киши КПСС аъзосидир. Қишлоқ Совети сессиялари ва ижроия комитет қарорларини, юқори органларнинг фармойиш ва кўрсатмаларини бажаришда Карим Сурмонов, Боқивой Сувонов, Шораҳим Гадойбоев, Абдулла Мулков ва бошқа коммунист депутатлар активлик кўрсатишяпти.

Эришаётган муваффақиятларимиз эвазига қишлоқ Совети Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг 1974 йилги қатнашчиси бўлди. Мен ВДНХ бош комитетининг бронза медали билан мукофотландим.

Олдинда қилинадиган ишлар кўп. Депутатларимиз қишлоқ хўжалиги ва маданий қурилиш соҳаларида ҳали анча ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишлари керак. Халқ хўжалигимизнинг ривожланиш суръатлари, партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлиги ана шуни тақозо этмоқда.

Зиннат АБДУХАЛИЛОВА,
Оққўрғон районидаги Тоштўғон қишлоқ Советининг раиси.

Оддий умр

(ЛАВҲА)

Қишлоқда шундай бир афсона юрарди. Замонанинг зулми ва камбағалчилик жонидан ўтган бир овчи ўз қишлоғидан бош олиб чиқибди-да, олисдаги ўрмондан бир парча ерни ҳайвонлардан «тилаб» олибди. Деҳқончилик ва овчилик қилиб, кун кечира бошлабди. Бой ва амалдорларнинг зулмидан эзилган бошқа кишилар ҳам бу ерга кўчиб келишибди. Тез орада бир парча ер кенгайиб катта бир қишлоққа айланибди. Ҳамма тенг меҳнат қилиб, тенг яшай бошлабди. «Тилов» бора-бора «Телов»га айланибди. Шундан бери бу қишлоқнинг номи Телов экан.

Нормат афсонадаги ана шу овчига ҳавас қилар, унга ўхшагиси келар эди. Унинг тасаввурида овчи жасур, забардаст, илк бор озод қишлоқни барпо этган инсон сифатида гавдаланарди. Билаги куч-қувватга тўлиб-тошган норғул, бироз ўжарроқ бу йигит ҳам нимадир яратмоқчи, нимадир қилмоқчи бўларди.

1930 йилнинг эрта баҳори. Қишлоқда ўзгача файз. Қизалоқлар қирда бойчечак теришмоқда. Колхозчилар эса далада. Ерга баракa уруғи ташлашяпти. Ҳамма нарса маромида. Бирдан қишлоқ ола-ғовур бўлиб кетди. Пастки маҳалладан қишлоқ аҳлига нотаниш бўлган гулдираган овозли, темирдан ясалган, тўрт ғилдиракли, «мўри»сидан тутун чиқиб турадиган баҳайбат бир нарса чиқиб келарди. Унинг устида қора чамбарагини ўйнаган бир малла йигит. Ёш болаларгина эмас, катталар ҳам унинг орқасидан чопиб юришар, бир-бирларига гап беришмас эди. Айрим аёллар юзларини рўмоллари билан беркитиб, қўрқув тўла кўзларини ундан узишмасди. Баъзилар эса ҳайратдан ёқа ушлашарди.

— Мен буни амакимнинг колхозида кўрганман, буни «парзон-трактор» дейишади. Ер ҳайдайди, экин экади, пичан ўради. Жуда зўр. Ўнта от кучи боров, —деб бир киши билимдонлик қиларди.

Эндигина йигирма тўртинчи баҳорни қаршилаётган Норматвой тракторнинг орқасидан қолмасди. Ҳамма тарқалиб кетганидан сўнг «Фордзон» ёнида фақат угина қолди.

— Ҳа, йигит, трактор ҳайдашни ўргатай-ми? — сўради малла бола.

Нормат бош силкиди...

Тракторнинг пири бўлган ўша малла йигит — рус ишчиси Шинников ёрдамида Нормат бир йил ичидаёқ трактор ҳайдашни яхши ўрганибгина қолмасдан, бузилиб қолса ўзи тузата олишни ҳам эплай бошлади.

Саратон. Қорақияда пичан ўрими эди. Нормат тракторда, Васька Висленцев билан Терешкин туяга сенокосилка қўшиб пичан ўришмоқда эди. Бригадир—Васьканинг акаси Иван Висленцев ҳам шу ерда. Аллақайдан милтиқ овози эшитилди. Нормат атрофга аланглади. Тоғ томондан беш-олти киши от чоптириб келарди. «Босмачилар!!!».

— Ҳей бола, бери кел,— Норматни чақирди тулки терисидан қалпоқ кийган отлиқ.— Трактордан туш, ўриснинг малайи.

Норматнинг елкаси аралаш юзига қамчи тушди. Босмачилар уни, Васька, Иван, Терешкинларни ҳам роса калтаклашди. Бир босмачи бешотарини тўғрилаётганида, шериги уни қайтарди.

— Қўй, буларга ўқ ҳам ҳайф. Ундан кўра бир ийлайлик, беланги бўлиб юришсин!...

Қишлоқдагилар Нормат энди трактор ҳайдамаса керак деб ўйлашарди. Лекин, Нормат соғайгач, яна трактор рулига ўтирди. «ХТЗ» ҳайдай бошлади.

Улуғ Ватан уруши бошланганда у ҳам биринчилар қаторида ариза берди. Бироқ уни фронтга олишмади. Нормат яна ёзди, комиссар яна қайтарди.

— Нормат ака, ўзингиз биласиз, ҳамма йигитларимиз урушга жўнаяпти,— деди ҳарбий комиссар. — Колхозларда фақат аёллар қолишди. Сиз МТСда механиксиз. Фронтдан кўра бу ерда кўпроқ кераксиз.

Хуллас, Норматни урушга юборишмади. Лекин у қишлоқда ҳам тинмади. У кундузи аёлларни трактор бошқаришга ўргатар, тунда эса ўзи рулга ўтириб ғўзага ишлов берарди. Ўша йиллари коммунистик партия сафига қабул қилинди.

Йиллар ўтди. Урушдан сўнг халқ хўжалигини тиклаш йиллари ҳам ортда қолди. Нормат ака ҳеч кексаликни бўйнига олмади. У колхоздан бу колхозга ўтиб, тракторларнинг ишини кузатди.

1957 йилда Нормат отанинг кўксига Меҳнат Қизил Байроқ орденини тақиб қўйишганида кўзлари севинчдан ёшланиб кетди. Келаси йил эса район партия комитетининг аъзоси Нормат Холматов ўн саккиз тракторчига бригадир қилиб тайинланди. 100 гектар ерга пахта, 20 гектарга сабзавот экишди. Кузга бориб натижа чакки бўлмади, яхшигина ҳосил кўтарилди. Техниканинг қудрати яна бир бор намойиш этилди.

Хозир Нормат ота Холматов салкам 70 ёшда. Пенсия олади. Ҳамон тиниб-тинчимайди. Қариялар билан биргаликда қабристонни ободонлаштириш ҳақида қайғуради. Қишлоқда ҳашарлар уюштиради. Ёрдамга муҳтож баъзи оилаларга қўлидан келганча ёрдамини аямайди. Уни тез-тез совхоз дирекциясида, партия комитети ва қишлоқ Советининг идораларида кўриш мумкин.

Мана бугун у Телов алоқа бўлими бошлиғининг хонасида ўтирибди. Бекорчиликдан эмас, юмуш билан келган.

— Илҳомжон, ўғлим,— дея гап бошлади Нормат ота.—Ўзинг биласан, қишлоғимиз катта лекин уч-тўрттагина хонадонда телефон бор, холос. Касалхона бўлса узоқ. Иссиқ жон. Шу гузарга битта телефон ўрнатишнинг иложи йўқми?

Кўп ўтмай гузарга телефон ўрнатилди.

Табаррук отахоннинг шогирдлари кўп. Назирқул ака Холқулов, Ўрозали Ойсариев, Абил Худойбердиев, Каюм Ғафуров ва бошқа ўнлаб механизаторлар ота номини ҳурмат билан тилга олишади.

Нормат ота икки ўғли билан фахрланади. Тўнғичи Ували-Жували, совхозда шофер бўлиб ишлайди. Кичиги Номозвой бўлса ҳозир ҳарбий хизматда. У Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтини битирган. Тез-тез хат ёзиб, хизматидан мамнун эканлигини айтади, чол-кампирнинг кўнглини кўтариб туради.

Биз оддий, лекин беҳуда ўтмаган умр ҳақида ҳикоя қилдик. Қишлоқларимизда бундай кишилар жуда кўп. Улар ҳамиша ардоқли, улардан ибрат олса арзийди.

А. АБДУЛҲАҚОВ,
Оҳангарон районидаги Телов қишлоғи.

ОҚҚЎРҒОН районидаги аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинатига қарашли Алимкент филиалининг хизматчилари Гули Адамова ва Ҳадича Бекбоевалар социалистик мусобақа илғорлари ҳисобланишади. Улар кунлик нормаларини ҳамиша ошириб адо этиш билан бирга шогирдлар етиштиришда ҳам ибрат бўлаётирлар. Суратда: (чапдан ўнгга) Г. Адамова ва Ҳ. Бекбоевалар иш устида.

Х. Аввалов фотоси.

ПУХТА ҲОЗИРЛИК

1-«Далварзин» совхозининг азамат чорвадорлари беш йиллик аниқловчи йилини меҳнат ғалабалари билан якунладилар.

Совхозда чорва маҳсулотлари етиштириш ва давлатга топшириш бўйича план ва мажбуриятлар ортиғи билан бажарилди. Пландаги 11130 ўрнига 11243 центнер сут топширилиб, йиллик план ошириб бажарилди.

Давлатга сут, гўшт ва бошқа чорва маҳсулотлари сотишда совхознинг 1-сут-товар фермаси муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Айниқса, «Ферма юлдузи» Осиё Аюпованинг меҳнат ғалабаси қувончлидир. У ўз қарамоғидаги 40 бош сигирнинг ҳар биридан пландаги 2610 ўрнига 3065 килограммдан ошириб сут соғиб олди.

Хўжаликда ҳар йили ҳам чорва қишловига пухта ҳозирлик кўрилади. Ўтган йил чорвадорлар қишловни намунали ўтказиш учун етарли озуқа базаси яратишди, 2 минг ўрнига 3751 тонна сенаж, 1325 тонна ўрнига 1735 тонна силос, 100 ўрнига 356 тонна сомон ҳамда 252 тонна дағал ҳашак тайёрланди.

Р. БАГИРОВ,
Ф. ЗИЁДУЛЛАЕВ.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ЯҚИН ШАРҚДАГИ МОЖАРОНИ БАРТАРАФ ЭТИШ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ҚОҲИРА, 2 январь. (ТАСС). «Ал Аҳром» газетаси Миср ташқи ишлар министри И. Фахмий ва МАР ҳарбий министри генерал-полковник М. А. Ғ. ал-Ғамасийнинг Москвада тамом бўлган музокараларини шарҳлаб, бу музокараларда ҳар иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларга доир масалалар батафсил муҳокама қилинганлигини уқтириб ўтади. Музокараларда шунингдек Яқин Шарққа доир Женева сулҳ конференциясини чақириш тўғрисидаги масала ҳамда бу конференциянинг муваффақиятли ишлашини таъминловчи вазият ҳамда омиллар қараб чиқилди. Томонлар бу проблемаларни ғоят рўйирост ва равшан муҳокама қилдилар.

Музокараларни олиб боришнинг бундай усули, деб таъкидлайди «Ал Аҳром», бир-бирига ишонадиган ва тинчлик манфаатлари йўлида ҳамкорлик қилишни астойдил истаган дўстлар ўртасидагина бўлиши мумкин.

Сувни лойқатиб балиқ овлаш иштиёқидаги кишилар, деб давом этади газета, араблар билан Совет Иттифоқи ўртасида ихтилоф туғдиришга уринмоқдалар. Аммо араб мамлакатлари билан Совет Иттифоқининг мустаҳкам ҳамкорлик йўлидаги интилишлари бундай уринишларни барбод этиш учун кифоядир. Ҳар иккала томон ўртасида ижобий мулоқотнинг давом эттирилиши Совет-Араб муносабатларини мустаҳкамлаш ҳамда озодлик ва тараққиёт душманларининг кирдикорларини даф этиш учун гарантиядир. Кейинги йилларда араблар билан Совет Иттифоқининг бир-бирини кўпроқ тушина бошлаганлиги ва ҳамкорлиги ҳамда бу нарса иқтисодий, маданий, сиёсий ва ҳарбий соҳаларда намоён бўлаётганлиги чуқур асосларга эгадир.

«Ал-Ахбор» газетаси Л. И. Брежневнинг Қоҳира, Дамашқ ва Бағдодга визитини кечиктириш тўғрисидаги қарор тўрттала манфаатдор мамлакатнинг тўла розилиги билан қабул қилинганлигини уқтириб ўтади. Москвада олиб борилган музокараларга келгусида бўладиган олий даражадаги Совет-Араб учрашувига амалий ва муваффақиятли тайёргарлик, деб баҳо берилмоқда. «Ал-Ахбор», мисрликлар Л. И. Брежневнинг Миср, Сурия ва Ироққа визитини кечиктириш тўғрисидаги хабарнинг эълон қилинган формасидан жуда мамнун эканликларини уқтириб ўтади. Визитнинг кечиктирилиши, деб илова қилади газета, мамлакатларимиз ўртасидаги яхши муносабатларга таъсир қилмайди.

ДАМАШҚ, 2 январь. (ТАСС). Сурия газеталари Совет-Миср қўшма баёноти Женева конференциясининг яна ўз ишини бошлаб юборишини ва бу конференцияда Фаластин озодлик ташкилоти иштирок этишини талаб қилади» деган сарлавҳа остида эълон қилди.

Матбуот томонларнинг конференция ишининг жуда тез орада қайтадан бошлаб юборилиши Яқин Шарқда адолатли ва доимий тинчликка эришиш учун катта муҳим ижобий аҳамиятга эга бўлиши тўғрисидаги фикрини таъкидлаб ўтмоқда.

АТОМ ЭНЕРГИЯСИДАН ФОЙДАЛАНИШ УЧУН

ГАВАНА, 2 январь. (ТАСС). Кубада атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш билан шуғулланувчи миллий комиссия тузилди. Куба фанлар академиясининг биринчи вице-президенти Тирсо Саэнс комиссияга бошлиқ қилиб сайланди.

Комиссия атом энергиясидан фойдаланиш соҳасидаги илмий-техникавий тадқиқотлар планларини ишлаб чиқиш, координация этиш ва назорат қилиб туриш билан шуғулланади.

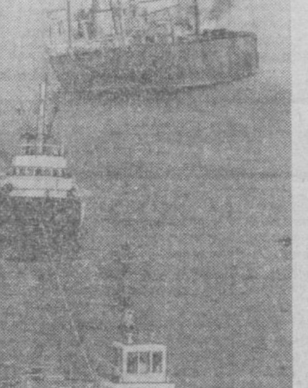

ЯПОНИЯ. Токио кўрфазида «Юе-Мару» танкери «Пасифик элайс» кемаси билан тўқнашгандан кейин ёнғин чиқди. Япония ҳукумати танкерни чўктириб юборишга қарор қилди. Акс ҳолда кемадаги ёнғин (унга қисилган газ тўлдирилган эди) яна икки ойга яқин давом этиши ҳамда шу райондаги бошқа кемаларга зарар етказиши мумкин эди. Суратларда: (пастда) ёнаётган кемани тўпга тутиш пайти. (Юқорида) Кема чўктириш зонасига олиб кетилмоқда.

КИОДО—ТАСС фотолари.

БОКАРО МЕТАЛЛУРГЛАРИНИНГ ТУҲФАСИ

ДЕҲЛИ, 31 декабрь. (ТАСС). Бокаро металлурглари мамлакатга яхши янги йил совғасини туҳфа қилишди: Бу ерда Ҳиндистонда энг йирик «1250» слябинги ишга туширилди. Бу слябинг лойиҳадаги қувватига эришганидан кейин бир йилда қарийб ярим миллион тонна пўлат прокат қиладиган бўлади. «Бокаро стил лимитед» компаниясининг бошқарувчи директори К. Ч. Кханна ана шу ишчиларни «меҳнатда эришилган жуда катта ғалаба билан қутлади. Бу ғалабага эришишда совет мутахассислари катта ҳисса қўшдилар».

МУСТАҚИЛЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ ЙЎЛИДА

ТАНАНАРИВЕ, 2 январь. (ТАСС). Ўтган йил Малагасия республикасида социал-иқтисодий тараққиёт, мустақиллик ва миллий бирликни мустаҳкамлаш борасида муваффақиятларга эришилган йил бўлди. Малагасия ҳукуматининг бошлиғи Габриэль Рамананцуа янги йил муносабати билан халққа мурожаат этиб, шу гапларни айтди. У 1975 йилда мамлакат экономикани ривожлантириш ва миллий суверенитетни мустаҳкамлаш соҳасида олға катта қадам ташлашига аминман, деди.

САМИМИЙ МИННАТДОРЧИЛИК

БАНГИ, 2 январь. (ТАСС). Бу ерда Марказий Африка республикасининг қизил крест жамиятига СССР қизил крест ва қизил ярим ой жамиятлари союзидан бир туркум медицина ускуналари ва дори-дармонлар ҳадя этиб топширилди.

Марказий Африка республикаси қизил крестининг раиси, жамоат ишлари министри А. Франк дори-дармон ва ускуналарни қабул қилаётиб, шу ҳадя учун Совет қизил крест жамиятига самимий миннатдорчилик билдирди ва бу ҳадя икки мамлакат қизил крест ташкилотлари ўртасида дўстлик ва бирдамлик алоқаларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, деди.

ОСОЙИШТАЛИК ЙЎЛИДА

БЕКОБОД ШАҲАР ИЧКИ ИШЛАР БЎЛИМИ БОШЛИҒИ МУХТОР ҲАЙДАРОВ БИЛАН СУҲБАТ

Йил бошида шахсий состав ўртасида йиғилиш ўтказгандик. Йиғилишда ўтган йилги фаолиятимиз якунланиб, келажак режалари тузилган, жиноятчиликка қарши кураш, омма ўртасида социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш, профилактика ишларини тағин ҳам юксак поғонага кўтариш каби бир қатор вазифалар белгиланди.

Мана белгиловчи йил поёнига етди. Энди орқага қайрилиб, ўтган давр ичида қандай ишладик, министрлик ҳамда юқори ташкилотлар кўрсатмаси қандай бажарилди, мана шулар ҳақида мушоҳада юритмоқчимиз.

Барча республикамиз меҳнаткашлари қатори коллективимиз ҳам шонли юбилей — Ўзбекистон ССРнинг ташкил топиши ва Ўзбекистон Компартияси тузилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан шахсий мажбурият олган эди. У ҳам бўлса шаҳримизда онда-сонда учраб турадиган жиноятчилик, текинхўр ҳамда безорилик кўринишларини таг томири билан суғуриб ташлаш эди. Мусобақанинг самарадорлигини ошириш мақсадида олинган мажбуриятлар вақти-вақти билан партия, совет ва комсомол ташкилотлари томонидан текшириб борилди, унинг натижалари эса «Социалистик қонунчилик учун» деворий газетасида мунтазам равишда эълон қилиниб турилди, илғор милиция ходимлари эса рағбатлантирилди.

Лекин шуни ҳам таъкидлаш лозимки, бу йил шаҳарда мураккаб оператив вазият вужудга келди. Албатта, бунинг муайян сабаблари бор. Шунга қарамай, қотиллик, давлат мулкини талон-тарож қилиш, йўл қоидаларининг бузилиши сезиларли камайди. Бунга асосан шахсий составнинг партия, совет органлари, кенг жамоатчиликка таянган ҳолда иш олиб бориши асосида эришилди.

Шаҳарда тўртта милиция ва жамоатчилик таянч пункти ташкил этилган бўлиб, пункт ишида участка вакиллари билан бир қаторда дружиначилар, ўртоқлик суди аъзолари, ўқитувчилар фаол қатнашдилар. Улар вақти-вақти билан корхона, муассаса, ўқув юртларида бўлиб, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш, безори ва муттаҳамларни кенг жамоатчилик олдида сазойи қилиш каби профилактик ишларни олиб бордилар. Чунончи, шаҳар марказида жойлашган биринчи таянч пункти ходимларининг (раиси Г. Стафеев, участка инспектори милиция капитани И. Мўминов) жонбозликлари туфайли мазкур районда жиноятчилик кескин камайди.

Содир бўлган жиноятни аниқлаш бўлим фаолиятининг муҳим бўғинларидан биридир. Бу борада ҳам муайян силжишга эришилди. Рўй берган аксарият жиноий ишлар вақтида очилиб, айбдор шахслар тегишли жазосини олишди. Бу ўринда оператив ходимларимиз иши диққатга сазовор. Далилларга мурожаат этайлик.

Шу йилнинг 10 октябрига ўтар кечаси номаълум шахслар томонидан 79-магазинда ҳамда Ширин шаҳридаги ательеда олдинма-кейин ўғирлик содир бўлди. Давлатнинг 4 минг сўмдан ортиқ мулки ўғирланди. Сигнал тушган ҳамоно вақт ярим кечадан ошиб қолган бўлишига қарамай зудлик билан шахсий состав оёққа турғизилиб, оператив группа ташкил этилди. Саноқли дақиқалар ичида барча йўллар ёпиб қўйилди. Айниқса, автостанция ҳамда унинг ён-атрофлари синчковлик билан кўздан кечирила бошланди. Негаки, тунги «шарпа»лар асосан шу ердан истаган ёққа ғойиб бўлиши мумкин эди.

Станцияни ўраб олган ҳалқа торайиб, у ердаги йўловчилар бир-бир текшириб чиқилгач, ғалати воқеа содир бўлди. Группа ходимларидан бири ўриндиқ ёнида эгасиз чемодан ётганига кўзи тушади. Тезда топилма очиб қаралади. Унда стволи кесилган милтиқ, кийимлик парчалар ҳамда кўп миқдорда соат чиқди. Чемодан эгаси эса ерда ҳам, кўкда ҳам йўқ эди.

Ҳарқалай жиноят-қидирув бўлими ходимларининг тезликда кўрган чора ва тадбирлари ўз самарасини берди. 15 кун деганда ўғри қўлга олинди. У Бекободцемремонт заводининг слесари Вячеслав Егой бўлиб чиқди. Эндигина 17 ёшга тўлган «йигитча» қинғир ишда анча тажриба орттирган, ҳатто олдин ҳам ўғирлик устида қўлга олиниб, маълум муддат қамалиб чиққан экан. Лекин «ўрганган кўнгил ўртанса қўймас» деганларидек, муттаҳам тавбасига таянмабди, яна қора ишга қўл урибди...

Мазкур жиноятни очишда жиноят-қидирув бўлими бошлиғи, милиция старший лейтенанти Анатолий Веронцов ҳамда бўлим инспектори Шодибек Қуроновлар айниқса жонбозлик кўрсатдилар. Шуниси диққатга сазоворки, шаҳарда содир бўлган энг оғир жиноятларнинг барчаси улар томонидан ўз вақтида очилмоқда. Социалистик қонунчиликни бузган шахслар жавобгарликка тортилмоқда.

Давлат ва жамоат мулкини ўғирлаш, савдогарчиликка қарши курашни ҳар томонлама кучайтириш, бировлар меҳнати ҳисобига кун кўрувчи шахсларни жиловлашда милиция капитани Худойберган Хўжамов бошлиқ ОБХСС ходимлари самарали иш олиб бормоқдалар. Жиноят қидирув бўлимидан фарқли ўлароқ, бўлим ходимлари яширинган, ниқобланган, бир қарашда айтарлик кўзга ташланмайдиган жиноий ишлар изини ахтаришади. Масалан, «Гулнора» кафеси буфетчиси Анна Андреевна Вирцни олиб кўрайлик. Кўринишидан у беозор, бузоқнинг ҳаққи бор деб сигирнинг сутини ичмайдиганлар тоифасиданга ўхшайди. Лекин ҳақиқатда бунинг акси бўлиб чиқди: Мусичадек ювош Анна Андреевна «Бекободторг» тафтишчилари ҳамда бухгалтерия ходимларининг бўшанглиги, зиммадаги вазифага панжа орасидан қарашларидан фойдаланиб, буфет кассасидан 1500 сўмга яқин пулни ўмариб, тарала-бедод қилиб юраберган.

ОБХСС ходимлари нафақат жиноятни фош этишди, шунинг билан бирга аниқ ҳужжатлар асосида Анна Андреевнанинг ўз қилмишига иқрор бўлишига эришдилар. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Бир сўз билан айтганда Бекобод шаҳар ички ишлар бўлими ходимлари ўз зиммаларидаги вазифага сидқидилдан муносабатда бўлиб, совет қонунчилигини мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши муросасиз кураш олиб боришда изчиллик кўрсатмоқдалар, профилактик ишларни ҳар томонлама кучайтирмоқдалар, партия, совет ва комсомол ташкилотларига суянган ҳолда металлурглар шаҳрини коммунистик шаҳарга айлантиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ" ХАЛҚАРО МУНОСАБАТЛАР ЛУҒАТ-СПРАВОЧНИГИ

АРАБ ДАВЛАТЛАРИ ИТТИФОҚИ

Араб Давлатлари Иттифоқи (АДИ — Араб Иттифоқи) — араб мамлакатларининг регионал халқаро ташкилоти. Мазкур ташкилотни таъсис этган АДИ Устави 1945 йил 22 мартда Қоҳирада имзоланган. 1950 йилда АДИ Устави шу ташкилот аъзоларининг биргаликдаги мудофаа ва иқтисодий ҳамкорлик тўғрисидаги Шартнома билан тўлдирилди. АДИ составига (1974 йил апрель) 20 давлат киради: Жазоир, Баҳрейн, Миср, Иордания, Ироқ, Яман Араб Республикаси, Катар, Қувайт, Ливан, Ливия, Марокко, Яман Халқ Демократик Республикаси, Бирлашган Араб Амирликлари, Омон, Саудия Арабистони, Сурия, Сомали, Судан, Тунис. АДИ унга кирувчи давлатлар суверенитетини ўзаро ҳурматлаш, ички ишларга аралашмаслик, улар ўртасидаги жанжалларни тинч йўл билан ҳал этиш, иттифоқ аъзоси бўлган давлатлар ўртасида сиёсий-иқтисодий, маданий ва бошқа соҳаларда яқиндан ҳамкорлик қилиш принципларига асосланган. Иттифоқ аъзоси бўлган ҳар бир давлатдан биттадан вакилдан ташкил топган Кенгаш АДИнинг асосий органидир. Маҳмуд Риад (Миср) АДИнинг бош секретаридир. Кенгаш томонидан бир овоздан қабул қилинган қарорлар АДИнинг барча аъзолари учун мажбурийдир. АДИ фаолияти антиимпериалистик, мустамлакачиликка қарши характерга эга бўлиб, араб мамлакатларида тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилгандир.

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

КИНОЧИЛАР ХИЗМАТИ

Область ижроия комитетининг кинолаштириш бошқармаси аҳолига кино хизмати кўрсатиш 1974 йил давлат планини муддатидан илгари адо этди. Кино тармоқларини кенгайтириш плани ҳам бажарилди. 14 та янги киноқурилма ишга туширилди.

●

ИТТИФОҚДА БИРИНЧИ

Совет Иттифоқида биринчи марта Тошкентда «Райҳон» «Тошкент», «Тоғ гули» спиртсиз ичимликлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ботаника институтида райҳон, зизофора, лимон ўти каби эфир мойли ўсимликлар таркиби чуқур ўрганилди. Спиртсиз ичимликлар шу ўсимликлардан тайёрланган бўлиб, витаминларга бойдир. Ҳозир бу ичимликлар пиво заводларида кўплаб ишлаб чиқарилмоқда.

Ш. АЛИМОВ.

●

БУТУНИТТИФОҚ КЎРГАЗМАСИДА

Белоруссия ССР рассомлар союзи санъат саройида очилган бешинчи Бутуниттифоқ виставкасида тошкентлик рассом М. Кагаровнинг «Авиамоделчилар», «Илон ушлаган бола», «Арқон» асарлари ҳам намойиш этилмоқда.

СССР рассомлар союзи ташкил этган бу йирик виставкада барча иттифоқдош республикалар ижодкорларининг асарлари қўйилган. Экспонатлар виставка томошабинларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

М. ГЕРАСИМОВИЧ,
Минск.

●

ИККИ ҚАВАТЛИ ДОРИХОНА

Қибрай посёлкаси марказида янги типдаги икки қаватли дорихона биноси қуриб битказилди.

Янги дорихона биносида 32 хона бўлиб бу ерда 21 олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассислар хизмат қилишади. Дорихонанинг ойлик плани 100 минг сўмни ташкил этади. Ҳозир ахил фармацевтлар коллективи қибрайликларга намунали хизмат кўрсатишмоқда.

С. ХОТАМОВА.

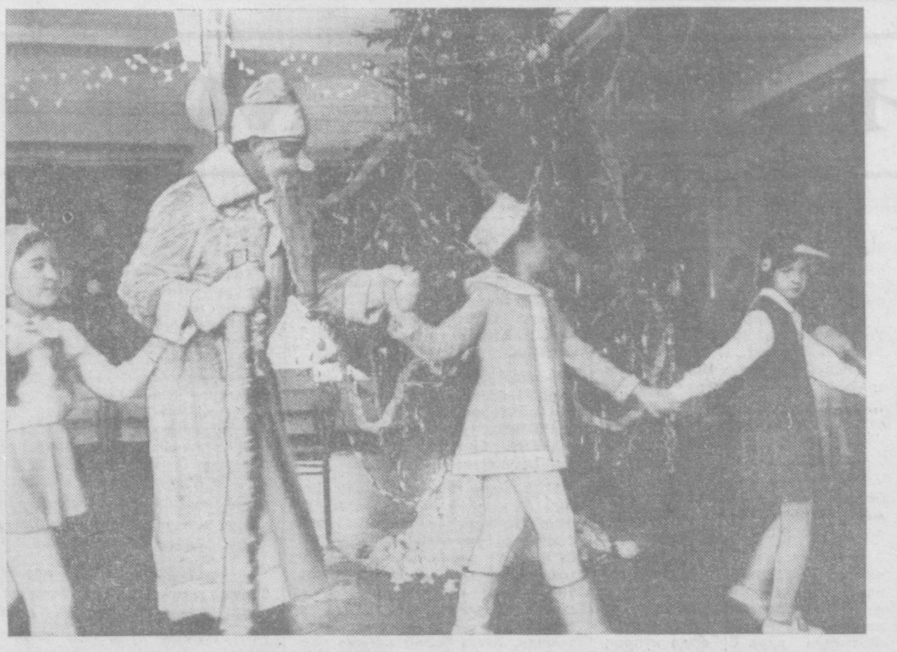

Ўқувчилар қишки каникул кунларида театр ва кино-театрларга боришмоқда, музейлар ва шаҳар бўйлаб экскурсиялар уюштиришмоқда, арча байрамларида қатнашишмоқда.

Суратда: Киров районидаги 220-ўрта мактабнинг биринчи синф ўқувчилари янги йил арчаси атрофида.

Г. Григорьев фотоси, (ЎзТАГ).

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ИККИ УЧРАШУВ

1942 йилнинг эрта баҳорида Ватан ҳимоясига отланганимда ёшим ўн саккизга ҳам етмаган эди.

6 ойлик кичик командирлар тайёрлаш курсини тугаллаб, 26 августда Сталинград фронтида ҳаётимда биринчи жангга кирдим. Бизнинг 169-ўқчи дивизия жангчилари Красноармейское, Бекетовка, Песчанка, Воропаново қишлоқларини фашистлардан тозаладилар. Айниқса, Бекетовкадаги 085-номсиз тепалик учун бўлган жанг-у жадал хотирамдан асло ўчмайди.

...Тепалик учун жанг ҳал қилувчи паллага кирган. Кечаси ёққан ярим метрли қор ҳайдалган ерга ўхшаб кетди. Немислар бу тепаликни қўлда узоқ ушлаб туришга жон-жаҳди билан уринишарди. Ҳар икки томон ўзининг асосий кучларини жангга ташлади. Бизнинг жангчилар сон жиҳатдан кўп бўлган душман билан аёвсиз жанг қилишди. Ўқ худди ёмғир каби ёғилар, нафас ростлашга дақиқа йўқ эди. Бунинг устига қорбўрон бошланди.

Жангчиларимиз мана шу тепалик олинса, кейинги ҳужумлар учун қулайлик туғилишини яхши билишарди. Жуда кўп сафдошларимиз шу жангда жон олиб, жон бердилар. Тўкилган қайноқ қон, ҳалок бўлган жангчиларнинг жасадлари тепалик узра ёйилиб кетди. Кечга тамон тепаликка энди чиқдик деганда, кўз олдим бирдан қоронғилашиб кетди...

Бу воқеа 1943 йилнинг 10 январида бўлган эди. Совуқ ва қондан шинелим тахтадек қотиб қолган, ўзим ҳушдан кетган эканман. Мени санитария бўлинмасининг жангчилари топиб олишибди.

Кўзимни очганимда атрофимда оқ халатли кишилар парвона эди. Улардан бири яқинимга келиб, қорайиб шишган юзимга қўлини қўйди:

— Сен яшайсан, йигит! Бунга сенинг ҳаққинг бор! — деб кўнглимни кўтарди.

Бу шифокор Зиновий Нисонович Баер эди. Мана шу кишининг ғамхўрлиги туфайли секин-аста шифо топиб ҳаётга қайтдим...

Йиллар ўтди. Яқинда хасталаниб, шаҳардаги 17-касалхонада даволандим. Тасодифни қарангки, бизни даволовчи врачлар орасида ўзимнинг ўттиз йил олдинги халоскоримни учратиб қолдим. У билан қучоқлашиб кўришиб, ўтган кунларни эсга олдик. Беморлигим ҳам эсимдан чиқди.

Бу ерда ҳам у менинг соғлиғим учун жон куйдирди.

Раҳмат сизга, Зиновий Нисонович! Одамлар саломатлиги йўлида қилаётган олижаноб меҳнатингизда муваффақиятлар тилаймиз!

С. ЙЎЛДОШЕВ.

Спорт

НОРАСМИЙ ЧЕМПИОНАТ

Канада ва Америка Қўшма Штатлари муз майдонларида ёш хоккейчиларнинг иккинчи норасмий жаҳон чемпионати давом этмоқда. Чемпионатда совет хоккейчилари муваффақиятли иштирок этмоқдалар. Улар Финляндия командасини 4:1, Чехословакия командасини 5:1 ва АҚШ командасини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Канада ёшлари ҳам учрашувларни яхши ўтказмоқдалар. Совет терма командаси каби Канада терма командаси ҳам олтитадан очко тўплаб, турнирда пешқадамлик қилишмоқда. Йигитларимиз ўтган куни Канада командаси билан учрашдилар. Бугун эса АҚШ хоккейчилари билан беллашадилар.

МУСОБАҚАЛАРГА БОЙ ОЙ

Янги йилнинг биринчи ойи бошланди. Бу йил спортчилар учун жиддий синов йилидир. Улар Ўзбекистон XVII спартакиадаси ва СССР халқлари VI спартакиадасига тайёргарликни яна ҳам қизитиш мақсадида қатор мусобақаларни бошламоқдалар. Биринчи бўлиб енгил атлетикачилар старт оладилар. 11—12 январда 400 га яқин енгил атлетикачи «Ёшлик» спорт аренасига тушади.

20—26 январда Навоий шаҳрида боксчилар баҳси бўлиб ўтади. Бунда барча областлар, Тошкент шаҳри ва Қорақалпоғистон АССР боксчилари Ўзбекистон биринчилиги учун учрашадилар. Ғолиб чиққанлар СССР халқлари спартакиадасида иштирок этадилар.

Январь ойида мини-футбол мусобақалари ҳам ўтказилади. Командалар уч зонага бўлиниб, Фарғона, Қарши ва Олмалиқда ўзаро куч синашадилар. Финалга чиққан командалар февраль ойида Чирчиқда учрашадилар.

Баскетбол, волейбол, хоккей ишқибозлари ҳам январь ойида бир қатор қизиқарли учрашувларнинг гувоҳи бўлишади.

ШАХМАТЧИЛАР БАҲСИ

«Буревестник» спорт жамияти республика Совети биринчилиги учун ўтказилган шахматчилар мусобақаси ниҳоясига етди. Бир неча кун давомида ўн тўрт шахматчи ўзаро баҳслашди. Учрашувларни муваффақиятли ўтказиб, 13 имкониятдан 11,5 очко тўплаган СССР спорт мастери Евгений Мухин биринчи ўринни эгаллади.

ОНА ҚАЛБИ

ТАҚРИЗ

Ўзбекистон комсомол мукофотининг лауреати Гулчеҳра Жўраева поэзия мухлисларига «Умр-дарё»[1] шеърий китобини тақдим этди.

Гулчеҳра шеъриятининг мавзуси, тематик диапазони анча кенг, лекин уларнинг ичида шоира шеъриятини бошқалардан ажратиб турадиган, унинг гўзаллигини поэтик услубини кўрсата оладиган бир мавзу борки, бу кўпроқ муаллиф томонидан она қалбини шоирона ифода этиш ва кашф қилишда намоён бўлади.

Гулчеҳра она шаънига ортиқча мадҳия, офарин ва таҳсинлар айтиб ўтирмайди. Аксинча, уни содда, сокин, осуда бир тарзда баён қилади. Лекин, ана шу содда ва осуда мисралар замирига шоира онанинг бутун ғурури, буюк қалби, меҳри-муҳаббати, олижаноблиги, ташвиш ва оромини сингдира олади.

Буни таъкидлаётганимиз сабаби шундаки, кўпгина ёш қаламкашлар ва ҳатто яхшигина шеърлари билан танилиб қолган шоирларимиз ҳам она ҳақида ёзганда кўпроқ унинг қалбини ва ички дунёсини очиш ўрнига қуруқ баландпарвоз таърифлар билан мадҳ этадилар. Гулчеҳра Жўраева шеърларида она образи ўзининг борлиғи ва ички дунёсининг ҳақиқий маънода очилиши билан ажралиб туради.

Гулчеҳра она образини кенг маънода тушунади, шеърий мисраларини ҳам фарзанд деб тушунади. Унга онадай қалб-қўрини бағишлайди:

Бир қўлимда болам, бир қўлимда қалам
Иккисига баробар онаман.
Болам билан қалам ташласин қадам
Иккисига баробар ёнаман.

Ҳали бу ибтидо. Лекин, ҳаёт онани шундай сокин ва осойишта яшашга қўймайди. Шунинг учун ҳам шоира жуда образли чиройли бошланган шеърни онанинг кучли ҳиссиёти, туғёни ва унинг инъикоси бўлган ҳақиқат билан якунлайди:

Оналик — шунақа,
Оналик — қийин.
Шеър ҳам фарзандим, арзанда болам,
Аммо...
Болам йиғлаганда ижод бир тийин,
Қоғозим устида қолади қалам.

Шеърнинг жиддийлиги ҳам, таъсирчанлиги ва бадиий қуввати ҳам шоира томонидан она қалбини чинакам шоирона ифода этишда кўринди. Шунинг учун бу мисралар ўқувчи қалбини тўлқинлантиради, уни ҳаяжонга солади.

Гулчеҳра Жўраева дунёдаги барча гўзалликни оналик кўзи билан кўради, уни шеърларида яна бир бор қалб-қўри билан қўшиб инсонга, фарзандларига ҳадя этади. Натижада она шоира ижодида баркамол бадиий образга айланади:

Онага термулган интизор нигоҳ
Хаёлга қадалар ўша уззукун,
Қўлим ишга бормас, шундай бўлар гоҳ
Бари бир шу кундан кутаман якун.
Чунки шу якундан эртамдир маъсуд.
Фарзандим куни бу бахт-саодати.
Қалбим тўлқинлари билмасин сукут,
Тўхтовсиз уради қалбим соати.

Биз атоқли шоирларимиздан тортиб бугунги талантли ёш шоирларимизнинг бадиий ижод ҳақидаги мулоҳазаларига назар ташласак, улар (кўпроқ атоқли шоирларимиз) ҳамиша ижодий тажрибалардан кўра ижодий изланиш ва унинг қийинчиликлари ҳақида гапирганига дуч келамиз. Шу маънода Гулчеҳра Жўраеванинг бу жараёндаги айрим камчиликлари ҳам кўпроқ унинг ижодий изланишлари билан бевосита боғлиқдир.

Шоира «Кампирлар» шеърида уларнинг ғоят серташвишлигини, фарзанд ва неваралар учун парвона бўлишини ёзади. Лекин, шеърхон ана шу жараёнда унинг давомидан шоиранинг кўпгина шеърларидаги каби поэтик умумлашма кутади. Лекин, шеърнинг давоми бунинг аксича шунчаки баён билан якунланади, холос:

Йўқ, туролмади бўлмай парвона,
Ўғил...
Келин...
Невара...
Қайда дейсиз дам,
Ахир кампир энди
Уч карра она!

Биринчидан, бу мисраларда шеърхон қалбини титратадиган жозиба йўқ. Қолаверса «уч карра она» сўзининг замирида ҳеч қандай поэтика йўқ. Шунинг учун ҳам «карра» сўзи она билан мутлақо қовушмаяпти. «Менинг маржонларим» шеърида фикрий аниқлик йўқ. Тўғри, шеъриятда ҳамма нарсани соддагина кўрсатиб бериш шарт эмас. Лекин, ўта мураккаблик ҳам шеърдаги таъсирий кучни сусайтиради:

Симобий ҳарирдан тортилган парда,
Кўзим сиғдиролмас фазо саҳнини,
Умримда кўрмадим театрларда
Бундай раққосаю, бундай саҳнани.

Назаримда шоира фазодан жуда катта бир саҳна яратмоқчи ва унда кўзга сиғмас раққосалар ўйнаётган кенгликни ифода этмоқчи бўлгану, лекин бу фикр шеърда тўла ниҳоясига етмаган.

Тўпламдан шеърият мухлисларига анчадан бери таниш бўлган «Надюша» достони ҳам ўрин олган. Бу достон ҳали тугалланмаган. Шундай бўлса-да, айрим мулоҳазаларни айтиш мумкин. Назаримизда, достондаги Н. К. Крупскаянинг сургунгача бўлган фаолиятини, ҳаракат доирасини янада кенгайтириш лозимдай кўринади. Шундагина Надюшанинг сургун қилиниш сабаблари янада ишончлироқ чиқади.

Достонда анчагина тарихий воқеалар, фактлар баён қилинган. Айниқса, В. И. Лениннинг сургундан Надюшага йўллаган мактуби, ундаги Ульяновнинг севги изҳори маълум даражада шоиранинг фантазияси, тасаввури билан кенгайтирилганда Ульянов образининг жуда оригинал чиқишига олиб келарди, деб ўйлаймиз.

Хуллас, шоиранинг китобхон билан бу галги учрашуви ҳам муваффақиятли бўлди. Келгусида китобхон шоирадан янада бадиий баркамол асарлар кутади.

ЕҚУБ ЯКВАЛХЎЖАЕВ.

[1] Гулчеҳра Жўраева «Умр дарё» (шеър ва достонлар) Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти, Т., 1974 йил.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

УЛАРНИНГ ЁШИ ЮЗДАН ОРТИҚ

Озарбайжонни энг узоқ умр кўрувчи кишилар ватани, деб бежиз айтишмайди. Бу ерда ҳар 100 минг киши орасидан элликка яқини юз ёш чегарасидан ўтиб кетган.

Айниқса, республиканинг Лерик районидаги, Толиш тоғларида энг узоқ умр кўрган кишилар анчагина. Ўтган йили 167 ёшида вафот этган, ер юзида энг узоқ умр кўрган Шерали Муслимов ҳам шу жойда яшаб ўтган эди. Чиндан ҳам бу ерда Федор Достоевский ва Лев Толстой, Чарлз Диккенс ва Жузеппе Верде замондошларини учратиш мумкин.

Масалан, Тикоибанд қишлоғида яшовчи Мажид Оғаев исмли чўпон (биз уникида меҳмонда бўлдик) 1835 йилда туғилган. Ҳозир 139 ёшида бўлган бу одамни мамлакатимизда энг кўп умр кўрган киши, деб айтиш мумкин. Баланд бўйли, жиккаккина, бардам ҳаракатчан бу одамнинг кўзи ҳали жуда яхши кўради. Фақат чуқур ажин излари ва даккам-дуккам оппоқ сочоли унинг кўп умр кўрганлигидан дарак беради. Биз билан бу мўътабар қарияни кўргани келган қўшни Чойруд қишлоғидаги шифохонанинг бош врачи Мирзажон Сафаров айтишига қараганда, бу кексанинг томири минутига 62 марта уради. Қон босими 140-70.

Мажид Оғаев бутун умри давомида қўй боқиб, чўпонлик қилган. Фақат ўтган йили у пенсияга чиқди. Аммо ҳозир ҳам бўш ўтиомай, деб колхоз далаларини молдан қўриқлаш вазифасини беришларини сўради. Бу иш, албатта, қийин эмас, аммо, кўп юришни талаб қилади. Оғаев кунига 9-12 километр йўлни пиёда босиб ўтади. Оғаевнинг ота-боболари урф-одатларига мос тушган ўз «ҳаёт кодекси» бор. У винони бутунлай ичмайди, асосан янги сўйилган молнинг гўштини ейди, сут-қатиқ ичади, хилма-хил ўтлардан тайёрланган таомларни тановвул қилади. У 151 кишилик катта оиланинг бошлиғи, болалари, набиралари, эвара-чеваралари бор. Катта қизи Қизбожининг ўн бир боласи бор. Бундан етмиш йил муқаддам Оғаевнинг хотини вафот этди. Шунда у иккинчи бор уйланади. Ҳозирги хотини Кенанознинг ёши 83 да.

Тикёбанд қишлоғидан чиқиб, тоғлар орасида жойлашган бошқа бир қишлоққа — Жоний қишлоғига келдик. Бу ерда узоқ умр кўрган икки опа-сингил — Гулбажи Гусейнова ва Санам Алиевалар яшайди.

— Мажид Оғаев, Гулбажи Гусейнова, Санам Алиева ва районда энг узоқ умр кўрган кишиларнинг ёши аниқ белгиланганми? Ахир, Россия империясида камдан-кам одам туғилганлик ҳақида гувоҳнома, паспортга эга бўлган. Озарбайжонликлар ҳақида гапирмасак ҳам бўлади.

— Албатта, энг узоқ умр кўрган кишиларнинг ёшини аниқлашда хатога йўл қўйиш мумкин. Одатда, уларнинг қўлида аниқ туғилган кунлари қайд қилинган ҳужжатлар йўқ. Шу боисдан уларнинг ёшларини қиёслаш йўли билан ҳисоб-китоб қилишади. Айтайлик, энг узоқ умр кўрган одамнинг эвара-чеваралари, невара ва болаларининг ёшлари бибирига солиштирилади. Уша одам ҳаётидаги маълум даврлар — уйланган вақти, тўнғич ва сўнгги фарзандининг туғилган йили ҳисобга олинади.

Одатда энг узоқ умр кўрган одамлар ўз туғилган жойларини ташлаб кетмаган бўладилар. Шунинг учун ҳам уларнинг ёши ҳақида улар билан бир қишлоқда яшаган кишилар, қўшнилар, ишончлироқ ахборот беришлари мумкин. Масалан, Гулбажи Гусейнованинг ёшини аниқлашда шу нарса ҳисобга олиндики, унинг 70 ёшлик қўшниси «мен қиз болалик пайтимда Гулбажи опа 40-45 ёшларга кирган аёл эди», деб аниқ айтган. Ҳар ҳолда узоқ умр кўрган одамларнинг ёши мумкин қадар аниқроқ белгиланади. Бунда хато бўлиши табиий. Аммо, геронтолог мутахассислар учун беш-ўн йилга адашиш унчалик муҳим аҳамият касб этмайди. Негаки, 110, 115, 120 ёшга кирган кишиларнинг ҳаммаси баббаравар катта қизиқиш уйғотади.

Сизнинг районингизда Озарбайжонда энг узоқ умр кўрган кишилар яшамоқда. Бунинг боиси нима?

— Маълумки, мамлакатимизда кишиларнинг ўртача умр кўриш даражаси 72 ёшга етди. Шунга қарамай, ҳар бир узоқ умр кўрган киши фан учун ўзига хос топишмоқ бўлиб қолмоқда. Кишиларнинг узоқ умр кўришини қандайдир ягона бир сабаб билан изоҳлаш қийин. Биз тоғ ҳавосининг шифобахш хусусиятлари, янги сўйилган молнинг гўшти, сут-қатиқ, ўсимликлардан тайёрланган таомларнинг таъсири зўрлиги ҳақида кўп марталаб эшитганмиз. Аммо, бундай шароит фақат Толиш тоғларидагина мавжуд эмас. Масалан, Швейцария тоғларида иқлим бизникидай, бизникидан ҳам яхши бўлса бордир. Аммо, мен у ерда энг узоқ умр кўрувчи одамлар кўплиги ҳақида сира эшитмаганман.

Қисқа қилиб айтганда, ҳар бир энг узоқ умр кўрган одам хилма-хил сабаб ва шарт-шароитлар йиғиндисининг маҳсули, деса бўлади. Шубҳасиз бунда насл жуда катта роль ўйнайди. Шуни алоҳида қайд қилишим керакки менинг кўп йиллик кузатишларим шундай одамларда асаб бузилишлари деярли содир бўлмаганлигини кўрсатади. Улар одатда хотиржам, сокин табиат одамлардир. Менимча, улар жисмонан ва руҳан шундай соғлом эканлар, бунга асосий сабаб улардаги хис-туйғулар нормадан ортиқ даражада намоён бўлмайди.

Бу одамлар жиддий медицина аралашувига ҳам муҳтож эмаслар. Улар учун одатдаги медицина қўриги кифоя қилади.

В. ГРИГОРЬЕВ,
(АПН)

УЗОҚ УМР КЎРИШ СИРЛАРИ

112 ёшли Гулбажи ҳеч суратга тушгиси келмади. Бироқ, кўп уринишлардан сўнг уни кўндиришди. Кейин у бизни ўз синглиси Санамнинг уйига таклиф қилди. У бардам қадамлар ташлаб, айланма қишлоқ йўлларидан бизни дарё бўйидаги уйга бошлаб келди. Шу ерда унинг синглиси тураркан. Бу икки мўътабар аёл уйларининг кираверишида солиб қўйилган ва қўлда тўқилган катта гилам устида бамайлихотир ўтириб олиб, шунчалик гапга тушиб кетишдики, меҳмонларни ҳам унутиб қўяй дейишди. Суҳбатни Гулбажининг ўзи бошқарарди, негаки, у ўз синглисидан ўн ёш катта. Синглиси эса юзини ранг-дор рўмол билан тўсиб, унинг гапини маъқуллаб ўтирарди. Кейин гилам устида самовар пайдо бўлди, Гулбажи бизга аччиқ чойдан қуйиб берди. Қирқ минутча чой устида суҳбатлашиб ўтирдик. Кейин опа-сингил ўринларидан туришиб, учрашувимиз ниҳоясига етганлигини билдиргандай бўлишди.

Лерик қишлоғига қайтар эканмиз Мирзажон Сафаровга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

ҲАР ТЎҒРИДА

СУТ ДАРАХТИ

Сут берадиган дарахт... Шундай дарахтнинг борлиги ҳеч вақт инсон хаёлига келмаслиги мумкин. Лекин шундай дарахт ҳам бор экан. Тутдошлар оиласига мансуб бўлган бу дарахтнинг ватани Жанубий Америка ҳисобланади.

Ундан ҳақиқатан ҳам сут «соғиб» олинади. Шираси, таркиби ва мазаси жиҳатидан сигир сутидан қолишмайди. Бу ўсимлик ўртача катталикдаги дарахт бўлиб, унинг икки-уч тупи бутун бир хонадоннинг сутга бўлган талабини тўла қондира олади.

Сутни олиш учун дарахт пўстлоғи тилиб қўйилади ва тагига идиш қўйилади. Пўстлоқнинг тилинган қисми орқали сизиб тушадиган шира — сут идишга аста-секин тўпланади. Сут-ширани худди сигир сути сингари оиланинг турли эҳтиёжлари учун фойдаланиш мумкин.

●

ИНСОН ТАНОВВУЛИ МИҚДОРИ

Ғарбий Германия олимлари қизиқ бир ҳисоб-китоблар қилишди. Улар ҳар бир европалик бутун умри давомида тановвул қиладиган озиқ-овқатнинг ўртача миқдорини аниқлашга муваффақ бўлдилар: ҳар бир киши умрида 45 тонна турли-туман озиқ-овқатларни истеъмол қилар экан.

Европа ҳар бир аҳолисининг ўртача статистик рационини нималардан ташкил топган? Инсон ўзининг етмиш йиллик ҳаёти ичида ўн минг литрдан ортиқ сут ичар экан. Тановвул қиладиган сабзавот миқдори 4600 килограмм, картошка эса 7150 килограммни ташкил этаркан. Бундан ташқари, 21 минг дона тухум, 2640 килограмм қанд, 5 минг пачкага яқин мой, 4420 килограмм нон, истеъмол қилади Ҳар бир киши тановвул қиладиган гўшт ва балиқнинг ўртача миқдорини аниқлаш жуда қийин бўлди.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 18.40 — ТОШКЕНТ. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Катта Наманган канали қурувчилари ҳақида эшиттириш. 19.25 — Концерт. 19.50 — **«Ахборот».** 20.05— Экономика ва халқ фаровонлиги (Москва). 20.50 — **«Ахборот».** 21.10 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Чорвачилик — зарбдор фронт. 22.50 — **Журъат** (бадиий фильм) ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Телеспектакль. 18.40 — МОСКВА. **Зумрад шаҳар сеҳргари** (мультфильмнинг 2-серияси). 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Концерт. 20.00 — ТОШКЕНТ. «Фан» программаси. 20.50 — **Москвада уч кун** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 22.00 — Ҳужжатли кино экрани. (Тошкент). 22.30 — Концерт. 23.55 — Рақс зали. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.30 — ТОШКЕНТ. Концерт. 20.30 — Якунловчи йил вахтасида. 21.10 — Жанговар постда. 21.40 — Тошкент янгиликлари. 21.55 — Бадиий фильм.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 3[I] да **Аяжонларим** (15.00), 4[I] да (12.00), **Бой ила хизматчи** (19.00). **Аяжонларим** (12.00), **Бой ила хизматчи** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 3[I]да **Ҳижрон** (кечқурун), 4[I] да **Замонали ва Омонали** (12.00), Нурхон (19.30), 5[I] да Ажаб савдолар (19.30).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА —[I]да 3[I] да **Трибунал** (12.00) 4[I] да **Ойдин** (12.00, 16.00), 5[I] да **Ташвишланманг, онажон** (12.00), 16.00.

КИНО

Ёғли иш — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ НОМЛИ, «НУКУС», САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «МОСКВА, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Париждаги ўғирлик — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
3—10 ЯНВАРЬ КУНЛАРИ
МУЗ УСТИДА ҚОНЬКИДА
ОММАВИЙ УЧИШЛАР ТАШКИЛ ҚИЛИНАДИ

СЕАНСЛАР: ҳар куни 16.00, 18.00, 20.00 да бошланади.

БИР СЕАНС УЧУН: катталар бир сўм, болалар 30 тийин тўлайдилар.

БИЛЕТЛАР КАССАЛАРДА СОТИЛМОҚДА.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 03104. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 Б—2460.